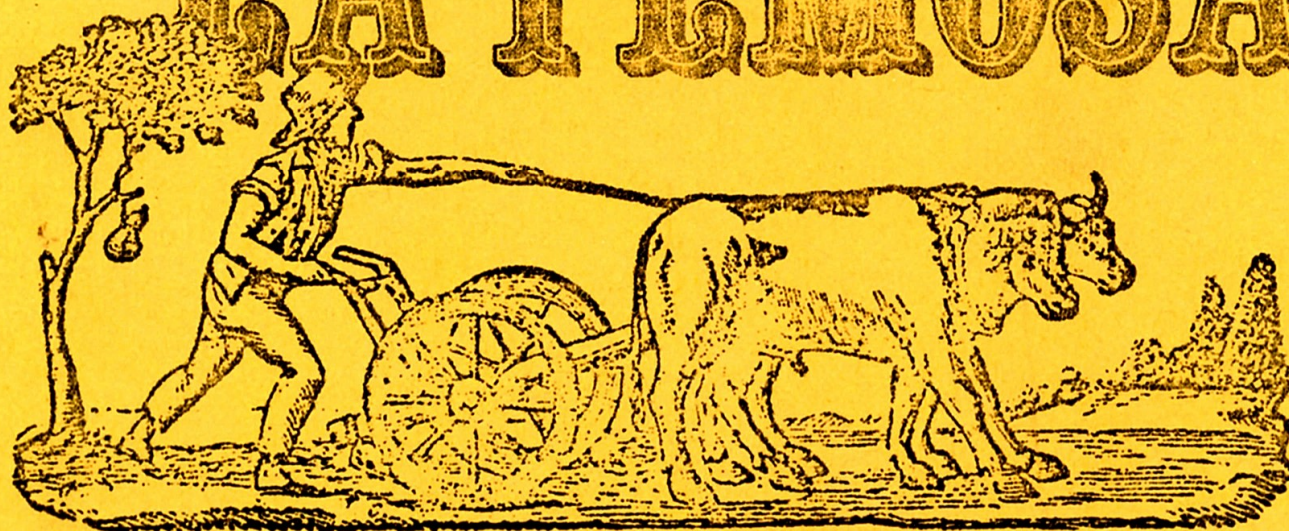

LA FEMOSA

ARTESA DE LLEIDA

AGOST-SETEMBRE

1983

QUAN CONVÉ SEGUEN CADENES...

PÒRTIC

L'única cosa que trenca (al nostre poble i als pobles com el nostre) el ritme feixuc del treball de l'estiu és el parèntesi de la Festa Major. Aquests quatre dies (si volem filar prim hauríem de dir quatre i mig) durant els quals s'obria la corrua, amunt i avall, el brunzir de les atomitzadores i del roncar dels tractors . La Festa Major d'enguany ha estat prou ben organitzada i prou atapaïda d'actes i coses perquè la gent no tingués altre remei que fer festa complerta tots els dies si no es volia deixar perdre res, i encara així, era difícil de ser a tot arreu.

El nostre poble ha tornat a recuperar el sentit de la festa gran, i per això hi ha posat tot l'entusiasme, l'esforç i la tenacitat necessàries per a desvetllar eixorir l'agonitzant i somorta Festa Major, i val a dir que se n'ha sortit plenament. enguany el nostre poble ha vibrat, s'ha divertit i sobretot s'ha il·lusionat potser com mai l'havíem vist, i això és bo creiem que és bo i que cal seguir per aquest camí i fer cada any una festa major sonada, senzilla però sonada, plena de contingut, d'agermanament i de bon humor.

Al llarg d'aquestes pàgines n'anirem parlant, comentant alguns dels actes i donant notícies que de segur han passat desapercbudes per la immensa majoria de gent; les coses que no es veuen, però, que són la sal i el pebre d'una festa major oberta, d'una festa major popular i alegre com la nostra.

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMCIO LOCAL • •
EDITA AGRUPACIO CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPOSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 46 AGOST-SETEMBRE 1983

INDEX

Pàgina

PORTIC	I
FESTA MAJOR D'ARTESA	4
DIALEGS.	19
EL MANYO	22
DONES , MAJOQUES!	25
GALACTICA.	27
POESIES.	32
FULLS D'HISTORIA	37
SANT JAUME	40
MOTS ENCREUATS	43
HUMOR.	24-- 3I

Els articles i opinions que apareixen a les pàgines de la FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AME EL SUPORT DE LA GENERALITAT

ESPECIAL

Festa Major

EN AQUEST "ESPECIAL FESTA MAJOR"
VOLEM REPRODUIR LES PARAULES DEL
MES VELL I SAVI BRUIXOT DEL
NOSTRE TERME QUE VAN ESTAR REPRO
DUIDES AL PROGRAMA EDITAT PER L
L'AJUNTAMENT. VA DIR AIXÍ :

1983

*"Serà una Festa Major molt maca
i farà un temps esplèndid. Ai l'as!
encara que rustigueu a l'ast
un vedell com una vaca."*

Festa Major

al carrer

Un dels ingredients que va ajudar a posar un to diferent a la nostra Festa Major ha estat les curses, concursos i campionats esportius. Encara que tot això ja s'havia fet alguna vegada (el concurs de tir al plat, gairebé cada any) fins enguany, no s'ha concentrat tot per la Festa Major.

Cal dir que aquestes manifestacions esportives gairebé es van improvisar a les vigílies com a única finalitat d'omplir uns espais morts que quedaven dins del programa d'actes, no obstant això, la gent artesenca que se sent plena d'optimisme i de ganes de col·laborar per a fer una festa major lluada i cada cop més popular, es va apuntar a aquestes curses i concursos desbordant totes les previsions dels organitzadors.

Aquesta bona acollida per part dels artesencs (no hem de perdre de vista que eren coses populars i que la gent s'hi apuntava amb la única finalitat de fer aquestes actes lluits) d'aquestes manifestacions esportives, dona peu a incrementar-les cada any, i partir d'ara a preparar-les bé i no com enguany amb tanta improvisació.

futbol

Per la Festa Major també hi va hever futbol , concretament tres partits, el primer va jugar-se el dissabte dia 27, o sigui la vigília. Per a poder aconseguir de fer una vigília ben sonada, a més a més de coure el vedell a l'ast i dos porcs a la graella i de fer revetlla fins ben entrada la matinada es va contractat l'equip juvenil de F.C. Barcelona per a disputar un partit amb els amateurs del C.F. Artesa, el resultat d'aquest partit va estar el següent

Barcelona- 3 Artesa- 2

Els altres dos partits van jugar-se a la tarda del diumenge entre els equips d'Artesa i els de l'AEM, en aquests dos partits els resultats forent aquests:

JUVENILS

AEM-A- 2 Artesa- 0

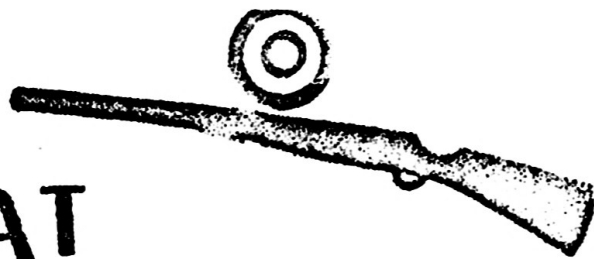
INFANTILS

AEM- 2 Artesa- 0

Com en tots els altres actes de la Festa Major, al futbol no es va fer pagar entrada, i el club pel seu compte i par a recaptar diner va fer una cistella que va sortejar el diumenge, el número de la bona sort va ser el

TIR AL

PLAT

Des de fa una pila d'anys que la Societat de Caçadors d'Artesa organitza per la Festa Major el concurs de tir al plat. No sabriem dir quants als transcurso dels anys, se n'han organitzat perquè ningú no s'ha preocupat mai de contabilitzar-los, però, tal com ja hem dit al començament han d'aver estat una bona colla.

Encara que la Societat de Caçadors del nostre poble té la intenció de fer un camp de tir permanent per a poder practicar aquest esport, el cas és que cada any s'ha d'improvisar el lloc on es fa el tir al plat. Enguany, com els dos anys darres s'ha fet a l'era del Carreter; un lloc que si bé està ben triat i és escaent per aquest esport, resulta un xic lluny per a la gent que els agrada de veure tirar al plat als caçadors. A més a més d'això es féu a la mateixa hora i dia que la cursa popular (el dia 29, segon dia de Festa Major).

Aquest concurs es disputava a quinze tirades sobre el mateix nombre de plats i els resultats foren aquests:

Primer premi amb 13 encerts per Teodor Rada

Segon premi amb 11 encerts per Eusebi Pico

Tercer premi amb 10 encerts per Jaume Batlle

Els tiradors foren 17 i anaren baixant fins només un encert, l'últim classificat.

CURSA POPULAR

Donem a continuació els resultats i els guanyadors de cada prova :

=CURSA POPULAR PEDRESTRE

(dia 29, dilluns)

D'aquesta cursa es van fer tres categories:

Mainada

Nens

Primer premi	Josep M ^a oró i Betriu
Segon "	Francesc Solé i Pellicer
Tercer "	Robert Gallart i Bonastre

Nenes

Primer premi	Maria Eugènia Batlle i Espelleta
Segon "	Ares Jové i Renar
Tercer "	Montserrat Massamunt i Paris

Van correr 19 nens i 19 nenes.

Segona prova de menys de 15 anys

Nois

Primer premi	Francesc Xavier Merino i Seijo
Segon "	Ramon Drudis i Biscarri
Tercer "	Josep Manel Iglesias i Mestres

Noies

Primer premi	M ^a Teresa Oró i Montserrat
Segon "	Marta Soler i Gallart
Tercer "	Laura Gallart i Bonastre
Van correr 8 nois i 5 noies	

Tercera prova de més de 15 anys

Primer premi	Josep M ^a Roure i Mor
Segon "	Josep M ^a Gallart i Vilalta
Tercer "	Jordi Carrera i Fornales
Van córrer 8 nois	

CURSA DE BICICLETES

CURSA DE BICICLETES

(dia 30 dimarts)

Primera cursa (nens i nenes de 5 a 9 anys)

		Nens	Anys
Primer premi		German Novials i Requé	7
Primer "		Francesc Cabasés i Morera	9
Segon "		Raul Niubó i Rodríguez	6
Segon "		Alfons Olomí i Batlle	8
Tercer "		Josep-A. Gonzáles i Salmerón	7
Tercer "		Eugeni Porqueras i Teixidó	9

Nenes

Primer premi	Sara Pubill i Besora	7
Segon premi	M ^a Teresa Porqueras i Teixidó	9
Corregueren 17 nens i 2 nenes		

Cursa de nois i noies de 10 a 15 anys

Nois

Primer premi	Marcel Drudis i Bellmunt
Segon "	Ramon Olomí i Roca
Tercer "	Xavier Simó i Farras

Noies

Primer premi	M ^a Teresa Oró i Montserrat
Segon "	Vicenta Barberà i lozano
Tercer "	Montserrat Benet i Gañet

Corregueren 8 nois i 4 noies

Cursa de més de 15 anys

Primer premi	Ermengol Garros i Iglesias
Segon "	Isidre Drudis i Bellmunt
Tercer "	Casemir Iglesias i Gallart

Noies

Primer premi	Montserrat Pico i Borich
Segon "	Sílvia Roca i Callau

Corregueren 6 nois i 2 noies

SEGON CAMPIONAT LOCAL DE PING-PONG

La sorpresa d'aquests campionat de ping-pong va estar el nombre d'inscrits, ja que des d'un començament aquest s'havia de fer al llarg de tota una tarda pel sistema d'eliminatòries, jugant les diferents categories en tres taules instal·lades a la sala de la Llar del Productor, però, davant la participació s'hagué de fer una altra tanda d'eliminatòries la tarde abans, o sigui el dia 29 i amb quatre taules.

Sorprèn el nombre de participants si tenim en compte que ja feia 10 anys de l'anterior campionat i que des de fa anys no es pot disposar a Artesa d'una trista taula, pública, per a practicar aquest esport, però la gent tenia ganes de participar a fer més animada la Festa Major.

Resultats de les partides:

CATEGORIA INFANTIL

Participans nois 16, noies 2

Finalistes Oscar Barrufet i Gallart

Josep-R. Barrufet i Gallart

Guanyà l'Oscar amb aquest resultat i partides :
2I-II, 2I-I9, I9-2I, 2I-I7.

Noies

Marta Besora i Besora

Laura Gallart i Bonastre

CATEGORIA AMATEURS

Participants 2I

Finalistes Ramon Roselló

Joan Paris i Olomí

Guanyà el Ramon amb aquest resultat i partides:
2I-I2, 2I-5, 2I-I9.

CATEGORIA VETERANTS

Participants 8

Finalistes Joan Solans i Niubó

Ramon Barrufet i Cedó

Guanyà el Joan amb aquest resultat i partides:
2I-I2, 2I-I8, 2I-23, 2I-I9.

CREMADA DE ROM

Una de les coses que es va introduir a la Festa Major d'enguany va estar el fer una crema da de rom al mig de la pista. El tercer dia a la nit, o sigui el dia 30 d'agost, hi havia el grup dels "Pescadors de l'Escala" que ens van fer un magnífic concert d'"havaneres" i cançons marineres durant el concert es va fer la crema da de rom, i tot plegat va crear un bon caliu de festa que, llavors es va veure reflectit amb l'animadíssim sarau de ball.

El rom es va cremar en una paella o perola gran, els ingredients que s'hi van posar són els següents:

Rom	200 litres
Canyella	90 barretes
Nou moscada	15 unitats
Llimons	2 quilos
Sucre	6 "

D'aquesta cremada se'n van servir unes 1.500 racions. Com a dades a tenir en compte hem de dir que faltava una estona de cremar i una mica de sucre; el rom va sortir prou bo, però, i animà la festa com per a pensar que l'any que ve s'haurà de tornar a fer.

PESCA

Enguany, també per la Festa Major, es va tornar a fer un concurs de pesca al pantà de San Ramon. Aquest concurs que ja és el tercer que fa en aquest pantà, es va desenrotllar durant tot el matí del dia 31.

Els participans pescaires que entre grans i joves sumaven 47, però, com ja va passar en els anteriors concursos, malgrat la bona fe dels pescadors que hi van posar tot el seu art no esva pescar gairebé, cap peix; concretament una carpa mitjana i uns quans peixets que no tenien ni mig pam.

Al final, de totes maneres, va haver-hi els guanyadors als quals se'ls hi va lliurar el premi corresponent.

Guanyadors i pescadors premiats:

Primer premi	Antoni Maria Guillem
Segon premi	Ramon Iglesias Tudela
Tercer premi	Antoni Layes Brescó

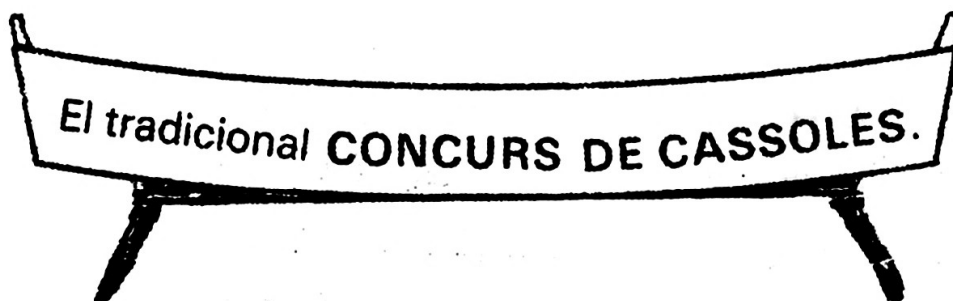
ALTRES PREMIATS

Isidre Garros Torreguitart
Adria Gallart Costafreda
Jordi Argiles Andrés
Regina Batlle Besora
Alfons Batlle Besora
Pere Besora Ortig

Isidre Puig Berengue
Jordi Besora Besora
Jordi Adelich Sesplogues
Xavier Adelich Sesplogues
Alfons Olomí Batlle
Marcel Drudis Bellmunt
Josep Mª Vilalta Benet
Josep Ros Corretje
Jordi Gallart Arenal
Per Solé Gallart
Joan Bonet Gallart
Inmaculada Vilalta Benet

CASSOLES

Al concurs de cassoles d'enguany hi participaren 23 colles grans i 4 de petites. Hi havia a més a més al Passeig del poliespòtiu una bona colla de cassolaires fora de concurs perquè no cuinaven amb cassola de fang. I encara hi havia tot un estol de gent disposada a menjar de la cassola monumental de l'Ajuntament que, per cert aquesta vegada va sortir exquisita.

Segons el Jurat els guanyadors d'aquest
cinquè concurs foren les cassoles cuinades per
Primer premi amb 38 punts per en Casimir Gallart
Segon premi amb 34 punts per n'Albert Domenech
Segon premi amb 34 punts per en Carles Mir
tercer Premi amb 32 punts per en Josep Simó
Premi de presentació per en Casimir Iglésias

INFANTILS

Primer premi per n'Isidre Puig

A la cassola de l'Ajuntament que fou cuina da per en Venanci Drudis i que en foren repartides més de cinc centes raccions s'hi posaren els ingredients següents:

Oli	15 quilos
Cebes	27 "
Alls	50 cabeces
Julivert.	1 quilo
Carn de porc.	80 quilos
Caragols.	20 "
Tomates	72 "
Pebrots	40 "
Patates	103 "
Oberginies.	70 "
Sal.	2 "
Pebre	500 grams
Bitxos	15 unitats
Conyac	15 litres

L'aigua no es mesurà se n'hi posà la que féu falta.

Segons diuen els entesos, la cassola sortí immillorable, és la vegada que sortí més bona.

DIALÈGS...

AMB MIQUEL OLOMÍ, CONSELLER DE CULTURA

=====

PREGUNTA: Com està formada la Conselleria de Cultura ?

RESPOSTA- Està formada per tres consellers, en Llís Solans, en Ramon Gallart i jo mateix.

PREGUNTA- I la Comisió de Cultura ?

RESPOSTA- La formen dos membres representants dels grups que més o menys actuen al poble. En concret, el Consell Parroquial, "La Femosa", el Grup d'Esplai, el Grup de Teatre, la Comisió de Festes, la Societat de Caçadors, el Clup de Futbol i l'Associació de Pares.

PREGUNTA- Quins projectes té ?

RESPOSTA- Com a projectes molts, el més immediat, però, és el d'engegar el funcionament de la Sala de la Llar del Procutor, una vegada aquesta passi a deprenre (no en propietat sinó en funcionament) de l'Ajuntament perquè hi tinguin entrada i participació tots els grups i intitats del poble.

PREGUNTA- La Conselleria de Cultura té com a cosa immediata fer una Biblioteca Pública ?

RESPOSTA- Com a projecta sí, ara immediat no, ja que s'està en tramits per a trobar el lloc adequat

i això pot portar algun temps.

PREGUNTA- La Conselleria de Cultura continuarà donant subvencions a les festes populars organitzades per alguna entitat com la festa de Sant Jaume ?

RESPOSTA- Sí, sempre que tinguin caire popular i estiguin obertes a tothom.

PREGUNTA- Un dels motius de no fer la Festa a les Cases Noves, va estar la manca de subvenció ?

RESPOSTA- No, doncs després d'haver-ne parlat amb alguns dels que l'organitzaven els altres anys, vam demanar-los que ens portessin a l'Ajuntament un pressupost de la festa per a estudiar-lo i subvencionar-lo amb allò que es pogués, com ho havíem fet amb les altres que vam subvencionar, i no va ser així.

PREGUNTA- La participació de la gent en els actes de la Festa Major, creus que ha estat satisfactòria ?

RESPOSTA- Sí molt, a més aprofito l'ocasió per agrair a tot el poble la seva participació.

PREGUNTA- Que et sembla que ha mancat en la darrera Festa Major? Què ha sobrat?

RESPOSTA- Crec que es podrien haver fet més actes , encara que també ens hem de limitar al pressupost que tenim, i treureu el millor profit. Com a sobrar, crec que res del que es va fer.

PREGUNTA- Quin acte ha donar més feina d'organització ?

RESPOSTA- Tots els actes donen feina, encara que el que importa és que la gent hi participi i els trobi bé.

PREGUNTA- Que es podia millorar si es pugues o de cara un altre any ?

RESPOSTA- Més que millorar, jo crec que s'ha de variar, per no caure en la monotonia de fer sempre el mateix.

PREGUNTA- Quina va ésser la causa de no haver fet cap acte (d'esbarjo, conferència etc.) el II Setembre.

RESPOSTA- Una de les causes va ésser que ja s'ensopegués en dia de festa. L'altra que encara no s'havien liquidat els comptes de la Festa Major i no sabíem de quin pressupost es podia comptar. De tota manera per l'any proper procurarem programarla amb més temps.

EL MANYO

15-9-83

Manyo, diuen que t'han trobat esclafat sobre la via, amb el cos esbossinat pel pas del tren, del, que sempre et feren baixar amb la locomotora en marxa, sense donar-te mai temps de remandre ma ssa en el mateix vagó. Sempre passava el revisor que t'exigia el bitllet que mai pogueres pagar. Perque' en aquest món de comerciants i fenicis fins i tot la subsistència es cobra. Per això tu decidires realitzar l'unic viatge pel que ningú et pot demanar tiquet.

M'ha gelat la sang la noticia. El tren que arribe sempre amb retràs, ha arribat avui puntual a la cita amb la teva mort, i com dos amants apassionats s'han fos en un romanç obsessiu de petons de sang i carícies de ferro. El teu cos destroçat no plorarà mai més la matinada, ni el futur incert.

Els records se'm fan avui quasi palpables, la teva seca i entristida figura buscant un lloc on estirar els ossos i descansar els entumits muscles, les teves paraules greus que lamentant la mala sort mai perderen a ningú el respecte, les teves llàgrimes mal disimulades, la teva historia atroç que em contaves assegut al terra d'una corralina que t'ai xoplugava per uns pocs dies.

Als dissets anys, em deies, te'n vingueres del teu poble buscant el pa que allí no et donaren.

Molts anys de treball et contemplaren fent de manobre, fins que ara fa quatre anys et posares de braçer en una torre on netejaves espones, collies fruita, manejaves caixes o feina que s'escaigués, tot sota un sou de 350Pts. diàries el dia que cobrares més i sense Seguretat Social, només se't reconeixia el dret a l'estada que un mal dia sense donar-te cap explicació se't negà per sempre. I tu, carregat amb els pocs útils, la roba i el farcell dels anys que et doblegaven l'esquena, te'n amares quasi sense protestar a vagar fantasmagòricament pel poble com una ombra sese cos, fins aquest dimecres de setembre, quan les metàliques rodes d'un tren frenètic, han parat per sempre el ritme de les busques del teu rellotge esgarrat.

En aquesta nit, tendrament refrescada per la brisa notucna, han vingut a mí uns versos que un gran poeta rus deixà escrits amb la sang de les seves pròpies venes.

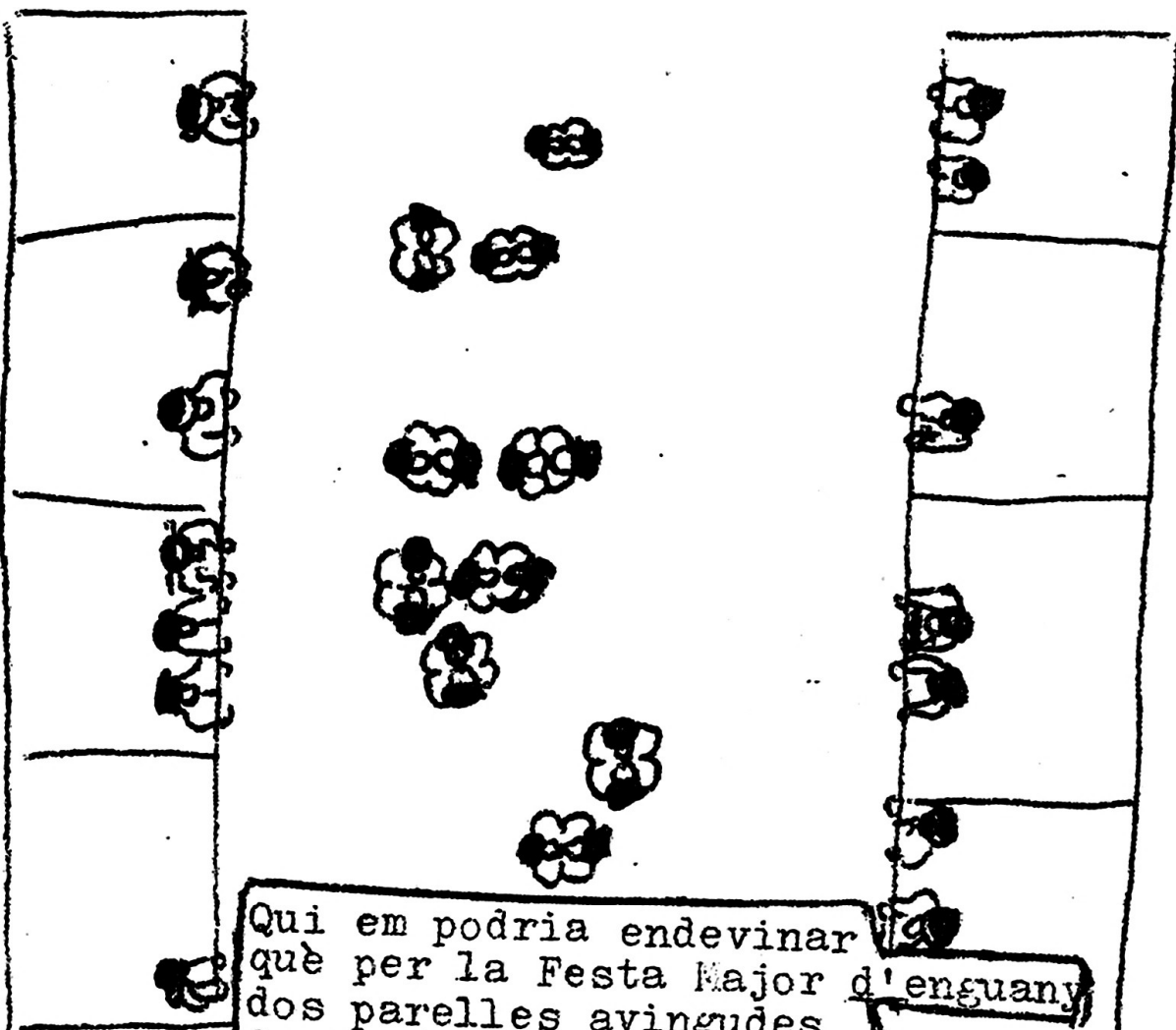
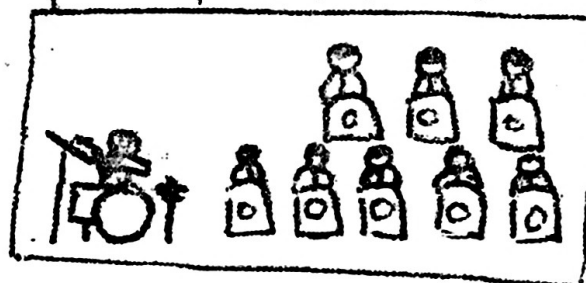
En aquesta vida no és res nou morir,
però no és més nou viure.

Trepitjat sota les rodes del tren que sempre et negaren, has marxat avui cap a l'estació del silenci i quasi sense proposar-t'ho (tu no ho hauries volgut mai), amb la teva mort ens has tirat per cara tantes cose!.

F. G.

HUMORI

ORQUESTINA
BUFA FINA

Qui em podria endevinar
què per la Festa Major d'enguany
dos parelles avingudes
de l'entrada no es movien
vigilant tots els saraus
no han pogut ballar cap ball

DONES, MAJOQUES!!

Al meu temps de bailet era freqüent veure passar pels carrers del poble xiquets o xiquetes (generalment anant de dos en dos) venent una mercaderia que portaven en un cove; aquesta mena de mercaderia era, gairebé sempre, productes sobrants de l'hort com bledes, enciams, espinacs, etcètera. Aquests xiquets passaven pels carrers cridant:

"Dones, enciams" o el que portessin i la gent els hi comprava o no, però això ja son figures d'un altre paner.

Parlant de tot això amb els amics aquest dia em vaig adonar que ara ningú diu (o almenys jo fa molt de temps que no ho he sentit) "majoques". Abans sentir cridar "dones majoques" era ben normal, el que no era freqüent ni normal és sentir dir a algú "mongeta tendra" ja que la mongeta tendra era la que es destavellava per menjar en gra, però encara no seca.

Això de que un mot, tot d'un plegat, es fa "impopular" i es substitueix per un altre de sinònim és d'aquelles coses estranyes que segurament ningú no es pot explicar. I parlan de mongeta, llavors molta gent, per no dir la majoria, deia "fesol": "Qui no plega un fesol, no em menja quan en vol". I seguint pel mateix camí em pregunto: Perquè ara ningú diu salencios o badei o o granera? Perquè cada vegada menys es sent dir trumfa, paloma o boligana?.

Evidentment això no deu passar perquè sí, no deu ésser perquè sí que un mot es fa impopular i és substituït per un altre que està de moda. Segurament que això ha passat a totes les llengües viues del món; els idiomes es van renovant sense que ningú se n'adoni. Però en el cas nostre, renunciem a la paraula més genuïna i dialectal (lleidatà) per a incorporar al nostre vocabulari mots provinents del dialecte oriental i més concretament del barceloní. No sabria pas dir si amb el canvi hi guanyem o hi perdem o si l'idioma català (per aquesta renúncia de molts mots dialectals) es va uniformant cada begada més, el cas és que l'idioma canvia i ningú se n'adona del tot.

A. C.

GALACTICA:

ESTRELLA DE COMBATE O LA MANIPULACIÓ

PRO-BEL.LICA

Moltes vegades s'ha parlat des de la revista "La Femosa" o des de qualsevol altra publicació més o menys culturalitzant i crítica, del concepte "manipulació" d'aquesta manipulació de què es objecte el ser humà des que neix. Tots els mitjans de comunicació solen ser òrgans al servei de qualsevol ideologia. Això no tindria massa importància si no fos per la inqüestionable necessitat d'emportar-se l'aigua al seu molí, és a dir de manipular la gent inserint idees contràries a les que la gent per pròpia convicció i segons l'entorn real que els envolta haurien de tenir. D'aquesta manera es creen una quantitat d'adeptes que defensen unes idees i actituds que els resulten en el fons estranyes i alienes. Qui més qui menys ja llegit algun article sobre el paper concret de la televisió en aquest sentit. No n'hi ha prou amb escarxofar-se davant l'esmentat aparell, cal sobretot restar crític des del primer instant fins al darrer si no volem ser víctimes d'aquesta manipulació alienadora de què parlàvem adés. Deixem ara per tal de concretar un xic més l'afany aburge

aburgestat i consumista de la nostra vida imprés a través dels esmentats mitjans, i anem a analitzar el telefilm en qüestió.

El fons temàtic de "Galàctica" és bastant simple. Es una colònia militar a l'espai que s'encarrega de fer justícia per allà on passi en el seu camí en recerca d'un planeta anomenat: terra. D'històries els en pot passar moltes fent un camí tan llarg i, ple d'entrebans i d'enemics per tot arreu. Sobtadament se'ns perfilen els personatges: els de la Galàctica els bons, els de la resta de l'espai, els desconeguts, els dolents. I d'entre tots els bons sobresurt un heroi-mascle "Alama". L'estructura i el repartiment de papers em recordem molt les pel·lícules, de l'oest; quan comença l'embolic ja es perfila el desenllaç, el final, un final feliç, és clar, en què els bons sempre guanyen. M'avorreix de veure tan poca imaginació.

Hem d'adonar-nos que encara que estigui situada a l'espai, "Galàctica" no deixa de ser un calc de les mateixes estructures i superestructures socio-polítiques de la terra. Aquests personatges futuristes no han evolucionat gens ni mica.

Un dels primers objectius del film és recalcar la idea de l'armamentització. Per Alama i els seus oficials els és del tot necessari tenir

la mà ben aprop de la pistola de raig-lasser o del botó llença-misils. El consell dels dotze, el qual va elegir democràticament Alama com a cap de la Galactica, representa un grup d'inexperts i babaus que s'equivoquen tot seguit en les seves apreciacions de desamar la Galactica o fer qualsevol altre canvi respecte les estructures de Galactica. Enfront d'ells hi ha la imatge dura i realista d'Alama, el qual, és clar, no s'equivoca mai. Aquesta és una de les finalitats del tele---film, demostrar a través d'un personatge de pel·lícula qui té raó, si els que estan per l'armamentització o els que estan en contra en l'esperança de dirigir el món cap a la pau i el progrés autèntic i sa. Alama representa el pare-lloca recelós de la llocada i de les determinacions que pot prendre cada pollet que s'escalfa i riu davall les seves ales prepotents. Veiem doncs també pal·lesa la idea del paternalisme i per altra la idea del liderisme, refermant la necessitat reaccionària de tenir un cap verament eficaç que ens treurà sempre de qualsevol perill. Molt poques vegades deixarà, Alama, posar en pràctica les idees dels seus oficials. Aquests li ho hauran hagut d'exposar tot abastament abans de rebre el sí. Alama, però, pot actuar sense donar explicacions. Per tant i amb tot, anul·lació de les diferents personalitats de la Galactica com a ésser responsables.

La societat de la Galactica també estarà estratificada en classes socials. Ultra Alama, el comandant i els oficials que són la màxima representativitat l'escla social anirà baixant grau per grau fins al poble, aquesta massa de gent que no té ni rostre ni personalitat, que sols surt de tant en tant per a crear algun problema a Alama.

Les diversions seran molt semblants a les de la terra: els partits de basquetbol-rugby, els bars... també hi ha festes "nacionals" amb condecoracions i medalles i tot pels que ho han fet millor. En una de les darreres sèries va ser per a Kronos cap de la nau que porta els esclaus.

Dins del camp dels sexes la dona continuarà tenint un paper redundant elevat a la enèssima, sobretot l'encarregada de repartir serveix i tendre sa sense esperar res. La relació home-dona continuarà essent la de sempre amb l'oportú estira-arroⁿsa, deixant de banda un cop més la sinceritat.

Amb tot, la sèrie no pretèn altra cosa que posar com a model de civilització, una cicilització futurista, situada a l'espai després d'una guerra nuclear i que per tal de no caure en el mateix parany s'han d'armar fins a les dents. No és ni més ni menys que el que ens diuen els defensors de la OTAN i del militarisme. El que xoca és que la sèrie enstorna la imatge d'uns ésser hu^{mans} tan poc evolucionats i immadurs com nosal^{tres}. No crec que sigui així més digerible amén

POESIA

EL VOT DEL SILENCI : esquincem-lo

Sols m'ahan donat
el vot del silenci
i ara que em fan parlar,
no sé què dir !

Des dels orígens dels temps
m'han ennuegat les idees
i el dret a l'autodeterminació.
He passat del pare al marit
també silenciosament,
com si res,
com si ja estés escrit
a les estrelles.

He d'ordenar-me les idees
i escorcollar indeleble,
incansablement

QUI SÓC...

D'ON VINC...

ON VULL ANAR.

Com vull que sigui
el color dels meus ulls,
del meu cabell,
la meva imatge.

M'han retret tantes vegades
el meu únic dret a existir...
Existència neutra,
irrellevant i simple
que no gaudeix de victòries
ni grans fracassos.
En tot cas...

petites victòries: les meves
petits fracassos: els meus
que no trascendeixen enlloc.
Heus ací la meua història:
la història senzilla,
d'una dona senzilla.

No penseu, però,
que envejo l'altre destí: el vostre;
aquests que amb tants d'afanys
us heu forjat
constituïnt-vos en artífex
dels grans fets.
Ni penseu que em conformo
sols amb això: la nul·litat.

ESCOLTEU:

Enteneu-me bé i no penseu
que vull ser com vosaltres.
Desprecio la imatge dominadora,
esperpèntica i apocalíptica
a què heu arribat,
i no vull aixafar el mateix sender,

ni caminar el mateix camí;
m'hi nego !
No vull participar
en la greu-gran responsabilitat
d'haver forjat
un món com aquest.

REIVINDICO

la igualtat de drets,
la legítim i la reclamo pam a pam,
en tota la seva amplària i extensió.
Però, FO-RA-GI-TO,
i ho proclamo en veu ben alta,
aquests drets que m'obliguen
a participar amb vosaltres
en la destrucció.

Foragito el dret a la lluita pel PODER
perquè sols engendra violència i mort
Foragito el dret a la GUERRA,
perquè és l'absència de l'amor.

Foragito el dret a la tecnificació incontrolada,
perquè ha provocat la contaminació,
l'atur i la fam.

Foragito el dret al treball excessiu,
perquè inclou la malaltia i l'explotació.

Foragito el dret a l'estarjo mecanitzat,
perquè ens aparta de la comunicació humana.

Foragito el dret al consumisme burgès,
perquè engendra necessitats creades que ens
alienen.

Foragito...

Foragito tot allò que va en contra
del dret de ser persona,
del dret a realitzar-se íntegrament,
sanament i lliure.

Cap on conduïu el nostre destí
mascles savis, intel·lectuals,
científics, polítics i governants
de tots els temps?

Heus ací quina contradicció,
quina greu contradicció.

Vosaltres, creadors del progrés,
dels avenços i les "victòries",
sereu també els forjadors del fracàs,
el gran fracàs: l'anihilació
de la condició i l'espècie humana.

No us envejo res,

sols us desitjo sort

en aquest aterratge perillós.

Si un dia us digneu aprendre,

i el vostre orgull no se'n ressent,
podrem parlar.

Esquinçarem el vot del silenci

per tal de crear entre tots

un món per a VIURE.

LA TRALLA

LLARGAMENT T'ESTIMO
=====

Mai no t'oblidaré;
tremoloses mans que em papallonejaven el cos
embolicant-lo en una carícia interminable.
Llengua de sucre que m'endolcia cada plec de pell,
cada gir de carn, cada múscul,
enroscant-se en cada membre amb infinita tendresa
que besant de mel cada porus en xopara d'amor
fins al moll dels ossos.
M'agafaves les mans esbossant un lleu somriure
i recoïzant els cabells sobre la meva espatlla nua
em deies t'estimo, llargament t'estimo.
M'atisat amor de mil colors, la teva cara,
m'ho donares tot.
Ajagut sobre la mateixa herba, que ahir dibuixave
el teu cos menut
ploro amb aquests versos la teca absència i el
meu fracàs
De lluny una brisa suau parla profundament de tu
i m'esquerda el cor quan modula a cau d'orella
aquells mots que només tu em pronunciaries
les llargues nits d'amor, sota les estrelles
parpellejants
t'estimo, llargament t'estimo.

F.

FULLS D'HISTÒRIA

EL CENS DE 1358

=====

En els Fulls d'Història publicats en aquesta revista pel novembre de 1977, donàvem a conèixer les dades de població d'Artesa i dels pobles veïns, segons un cens que es realitzà l'any 1356, essent rei de Catalunya Pere el Cerimoniós. En aquestes dates segons consta a l'esmentat cens Artesa tenia 29 focs que equivalen a uns 100 habitants.

El senyor J. M. Pons i Gurí sota el títol " Un fogatjament desconegut de l'any 1358 " publica un nou cens que fou fet dos anys després de l'anterior. En ell es fa també relació del número d'habitants de cada poble i ciutat; en aquest Artesa consta que té 35 focs que equivalen a uns 155 habitants, la diferència entre les dades d'un cens a l'altre no sabem a quina causa són degudes. Aquest fogatge és interessant per la història del nostre poble, perquè en ell se citen els noms dels caps de casa. Pel seu interès reproduïm la llista dels noms dels d'Artesa.

ARTESA

Primerament
Item

R. Balaguer
Marti Borraç

Primerament	P. de Vallabriga
Item	P. de Campanya
Item	Bertholi Alarich
Item	Johan de Cases
Item	Bernat Alarich
Item	Bernat de Bellestar
Item	Jacme Balaguer
Item	Guillemo Jugo
Item	Antoni Mathia
Item	Johan dez Torrents
Item	G. de Ruquet
Item	G. Çagarra
Item	Ferrer dez Torrents
Item	Johan Miro
Item	Bernat de Cases
Item	Ferreret dez Torrents
Item	P. Porta
Item	Bernat Paladella
Item	R. Jordana
Item	R. Alarich
Item	Johan Espigol
Item	P. Rochafort
Item	G. Carreu
Item	Clemens d'Oriola
Item	Bernat Berquer
Item	Nadal de Puygmarti
Item	R. Balaguer

Item G. de Cases

Vidues

Primerament na Domenja

Item na Johaneta

Pupiylls

Primerament R. Eguater

Item Mathia Ferrer

Item la fiyla d'en Companya

Suma dels fochs d'Artesa XXXV

Els que aneu seguint aquests fulls d'Història la major part dels cognoms d'aquest cens us seran familiars, ja que apareixen en altres documents. D'entre tots els noms jo voldria destacar el de na Domenja, que segons consta en un document del 1360 (Veure Femosa de l'abril de 1978) era la que vivia o guardava el Castell d'Artesa.

J. Gailart

SANT JAUME

LES DESPESES D'UNA FESTA

=====

El dia 24 de juliol, vigília de Sant Jaume , "La Femosa" i el Grup Esplai van organitzar, conjuntament, la vuitena FESTA DELS FANALETES.

A aquesta festa s'hi afegeix, dies abans, un taller de fanals on es disposa dels materials necessaris per a construir tot tipus de fanals. Aquest taller, així com tots els materials, és gratuït per als nens i nenes que se'n volen aprofitar. El taller d'enguany es va cloure el dia 23, i tots els fanals van quedar exposats al Museu durant tot el diumenge fins a l'hora de començar la festa.

Com cada any, ens nens i acompanyants es van concentrar a l'entrada del poble pel Carrer de S. Ramon. S'encengué la tradicional foguera i es posà llum als fanals, i després de llançar els últims coets començà la processó-cercavila dels fanals amb el Drac i els cantaires davant. Acabada la cercavila, a la plaça del Carrer Nou, va començar tot un seguit de jocs, cançons i gresca on hi van participar tots els nens i nenes. Finalitzada la tanda d'animació es van repartir una bossa amb obsequis per a tota la mainada, i per a cloure aquesta primera part s'encengué una sorollosa

traca. I tot seguit comença un sarau-revetlla que du
rà fins a la matinada amenitzat pel conjunt del "Mar
quès de Pota".

Per a subvencionar aquesta festa, vam vendre coques i vam establir un servei de bar. Comptavem, també amb una aportació de l'Ajuntament que cobria les dispeses del conjunt. Els costos d'aquesta festa van anar així:

INGRESSOS

335 ampolles de refrescs a 50 Pts. . . .	16.750
52 cuballiures a 100 Pts. . . .	2.200
54 ampolles de xampany (13 a 450	
i 41 a 350)	20.200
300 coques dolces a 50 Pts	15.000
25 coques de recapte a 100 Pts	2.500
Subvenció de l'Ajuntament	<u>35.000</u>
TOTAL INGRESSOS	95.650

DISPESES

700 gots de plàstic a 3'70	2.590
387 ampolles de refrescs a 18 Pts. .	6.966
4 ampolles de licor pels cuballiures	2.019
54 ampolles de xampany (13 a 245	
i 41 a 185)	10.760
4 barres de gel a 150	600
300 coques dolces a 25 Ptes. . . .	7.500
25 coques de recapte a 45 Pts. . . .	1.125

Lloguer de 125 cadires i 25 taules . . .	9.500
Cost del con unt del Marquès de Pota	<u>35.000</u>

Aquestes dispeses sumen 76.060

Però a aquestes pessetes cal encara afegir-hi els costos propis de la festa, o sigui, allò que és l'origen i el motiu principal de la ja tradicional FESTA DELS FANALETs; tot allò que és fa pels menuts i que passa desapersebut per a molta gent. aquests costos són els següents :

Material pel tallar de fanals . . .	5.775
Plàstic per la cua del Drac . . .	3.300
12 coets i uns traca de 40 metres .	1.850
120 bosses amb regals pels nens i nenes	7.800
4 fuuls de propaganda escampats pel poble	<u>2.000</u>

Aquestes dispeses sumen . . . 20.725

que afegides a les 76.060 Pts. anteriors dóna un total de 96.785. Comparant les xifres dels ingressos i els gastos ems dóna un dèficit de 1.136 Pts. a cobrir de les arque de "La Femosa" i l'"Esplai". No caldria ni dir, però, que estem contents, primer perquè el dèficit ha estat molt inferior al dels altres anys, i segon, perquè hem pogut organitzar(gràcies a l'ajut de l'Ajuntament) una festa molt animada i lluïda i això sempre dóna satisfacció..

Amb la publicació d'aquests números, volem deixar clar que sempre hem treballat i treballem en benefici de la cultura i esbarjo del nostre poble i no a benefici de les nostres butxaques, cosa que a vegades s'ha posat en dubte.

Mots

ENC

RE

U

A

T

S

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

'' ''

1
2
3
4
5
6
7
8
9

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

HORITZONTALS

- 1.- Que es pot derogar o anular. 2.- Conducte muscular que posa en contacte la faringe amb l'estomac . Nou cents cinquanta. 3.- Al revés, receptacle de ceràmica, de coll ample i amb una sola nansa. Al revés, pare. 4.- Consonants. Anàrquic, partidari de l'anarquia. 5.- Deixar una cosa sola, separar. Infinitiv de la segona conjugació. 6.- Pronom personal Emanació nociva que despedeixen els cossos en descomposició. 7.- Consonant. Que consta d'elements diferents. Consonant. 8.- Vocals. Cinquanta. Consonant 9.- Planta d'hort comestible. Pendent, inclinació del terreny.

VERTICALS

1.- Ser diví o d'essència divina, plural. Cent. 2.- Salvador famós poeta, dramaturg i contista català. Vocal repetida. 3.- Rosada. Cinquanta. Deu vegades cent. 4.- Inflamació dels ulls. 5.- Símbol del Gali. Persona que cobra i paga. 6.- Familiarment a una persona gasiva, escarransida. Vocal. 7.- Consonant. Si no hi ha ... menjarem coca. Composició can^{ti}c dedicat a Deu. 8.- Al revés, cos simple, sòlid i bon conductor del calor i l'electricitat. Fòsfor. 9.- Protecció, refugi.

SOLUCIO

Horizontals:
1. Derogable. 2. Esófag. 3. Tupí. Papa. 4. Tr.
Acrata. 5. Alliar. Er. 6. Tu. Miasma. 7. S. Mixta.
N. 8. Oíae. L. 9. Col. Rampa.
Verticals:
1. Detats. C. 2. Espriu. Oo. 3. Rou. L. 4. Mll.
Oftalmia. 5. Ga. Calxer. 6. Agerrat. A. 7. B. Pa.
Salm. 8. Metall. P. 9. Emparanga.

